

Actieplan Armoedebestrijding 2022-2023

“Samen tegen armoede”

Datum: 14 november 2022

Inleiding

De huidige energie- en inflatiecrisis raakt iedereen in Nederland, en dus onze inwoners van Biddinghuizen, Dronten en Swifterbant. Een groeiend deel van mensen hun besteedbaar inkomen gaat op aan de energierekening en het doen van de dagelijkse boodschappen. Voor een groeiende groep mensen in een financieel kwetsbare positie komt deze rekening extra hard aan. Dit gebeurt nu al, met de winter in aantocht. Naast financieel kwetsbare mensen, worden nu ook mensen met een middeninkomen geraakt.

Dit vraagt allereerst om concrete maatregelen om mensen te ondersteunen die nu in de knel zitten en op korte termijn komen. Daarnaast vraagt dit ook om nu al aan de slag te gaan met een integrale armoedeaanpak op de middellange- en lange termijn.

Daarom is dit actieplan Armoedebestrijding 2022-2023 opgesteld. Samen met de partners in de gemeente willen we een vuist maken tegen armoede in Dronten. Nu, komend jaar en ook in de verdere toekomst. Armoede is een maatschappelijk probleem, dat structureel de aandacht verdient. Dit actieplan is een extra stap om onze inwoners te ondersteunen in hun inkomenszekerheid en handelingsperspectief te geven. Zodat een ieder in deze gemeente een gelijke kans heeft op een zelfredzaam leven, kan meedoen in de samenleving waar zij dat willen en eigen keuzes kan maken.

Inhoud

1. INKOMENSZEKERHEID	4
2. ENERGIEARMOEDE	5
3. DIENSTVERLENING	6
4. VERDUURZAMING WONINGEN	8
5. LOKALE ONDERNEMERS	10
6. MOGELIJK KWETSBARE GROEPEN	11
Kinderen/jongeren	11
Nieuwkomers	11
Ouderen	11
Middeninkomens	12
7. BEGROTING & MONITORING	13

1. INKOMENSZEKERHEID

Maatregelen inkomenszekerheid

Inwoners worden geconfronteerd met hoge energieprijzen en de stijgende inflatie. Hierdoor komt het besteedbaar inkomen onder druk komen te staan. Inkomenszekerheid staat aan de basis van een goed welbevinden. Tijdens deze crisis blijft het bieden van inkomenszekerheid de basis. Hier is afgelopen maanden dan ook op ingezet, dit doen we onder meer door:

- Het verstrekken van gemeentelijke uitkeringen (Participatiewet, IOAW en IOAZ);
- Het verstrekken van bijzondere regelingen*. Hierbij gaat het om:
 - Eenmalige energietoeslag (2022 en 2023);
 - Bijzondere bijstand (ook voor bovengemiddeld hoge energierekeningen);
 - Studietoeslag;
 - Individuele inkomenstoeslag;
 - Collectieve zorgverzekering voor minima;
 - Maatschappelijke participatie en toegankelijkheidsbijdrage;
 - Kwijtschelding gemeentelijke belastingen (uitvoering door GBLT);
- Waar mogelijk worden de bijzondere regelingen ambtshalve verstrekt aan de bij ons bekende doelgroep (denk aan eenmalige energietoeslag en toegankelijkheidsbijdrage);
- Regelingen kunnen zowel digitaal als op papier worden aangevraagd;
- Bijzondere bijstand wordt toegekend zo lang de kosten bestaan (dus niet meer jaarlijks nieuwe aanvraag);
- Tijdens gesprekken met gidsen en/of consultants is aandacht voor bovenstaande regelingen;
- Verwijzing naar lokale partners, zoals Voedsel- en Speelgoedbank;
- Verwijzing of aanschrijven naar/van fondsen, als bovenstaande regelingen niet toereikend of mogelijk zijn (denk aan Betty Dekker fonds, Geert Popkema fonds en Nationaal Fonds Kinderhulp);
- Het aanbieden van advies over goedkopere energie (via Gezondverzekerd.nl);
- Het ondersteunen naar duurzame arbeid; en
- Het toepassen van maatwerk.

** Bij bovenstaande regelingen hanteren wij vermogens- en inkomensgrenzen (op dit moment tussen 100 en 130 procent van de geldende uitkeringsnorm). Daarnaast kijken we bij de eenmalige energietoeslag, bijzondere bijstand, collectieve zorgverzekering voor minima en de toegankelijkheidsbijdrage indien nodig naar het besteedbaar inkomen. Dit wordt gedaan aan de hand van de Voedselbanknormen. Als een inwoner van Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF) een verwijzing naar de Voedselbank krijgt voor minimaal drie maanden kan hij gebruik maken van de genoemde regelingen.*

Acties die direct doorgevoerd worden

We richten ons de komende periode op twee kernacties, bestaande uit;

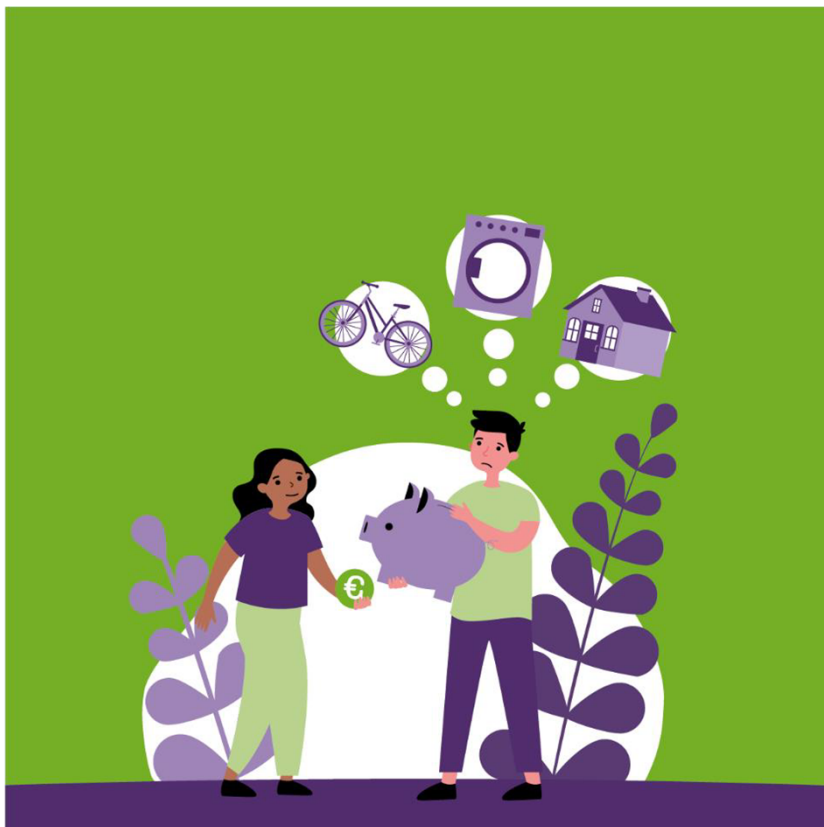
- Het instellen van een noodfonds welke onder andere ten dienste kan komen van de doelgroep die nu tussen wal en schip kan raken. Daarnaast kan dit noodfonds ook voor zien in financiële impulsen voor extra ondersteuning, zoals bijvoorbeeld de schoolontbijt, menstruatiearmoede, duurzame witgoedregeling, Pas van Dronten etc.
- Inrichten van een meldpunt, zodat iedereen met financiële vragen en hulpvragen terecht kan bij één meldpunt. Daar kunnen vragen worden beantwoord en of worden verwezen naar juiste regeling en instanties.

Op korte termijn starten we eveneens met:

- Aansluiting bij het SchuldenlabNL;
- Verkenning bij welke initiatieven* van het SchuldenlabNL wij aansluiten;
- Aanbieden duurzame witgoedregeling;
- Terugdringen menstruatiearmoede;
- Verkenning verhoging inkomensgrenzen voor bijzondere regelingen;
- Verkenning oprichting lokale Stichting Leergeld;
- Verkennen van noodfondsen
- Verkenning (tijdelijke) verhoging toegankelijkheidsbijdrage.

** Dat kunnen de volgende initiatieven zijn:*

- *Doorbraakmethode - ondersteuning aan multiprobleem-huishoudens;*
- *Voorzieningenwijzer - weten waar recht op is en hulp bij aanvragen;*
- *Over Rood - ondernemers helpen elkaar bij/met een financieel gezonde toekomst;*
- *Collectief Schuldregelen - versnelt het tot stand brengen van minnelijke schuldregelingen;*
- *Plinkr.Hub - oplossing voor uitstroom en nazorg in het bewindvoeringstraject;*
- *Jongeren Perspectieffonds - begeleiding jongeren naar werk of school of ondersteuning in het continueren hiervan;*
- *Nederlandse Schuldhulproute (NSR) - door meer samenwerking tussen schuldeisers en hulpaanbieders zorgt de NSR ervoor dat inwoners eerder hulp krijgen. Geldfit valt hier ook onder;*
- *Hoe word je rijk? - Financiële educatie voor jongeren, waarbij niet alleen het kennisniveau (weten), het handelingsbegrip (kunnen), maar juist ook de actiebereidheid (doen) vergroot wordt.*

2. ENERGIEARMOEDE

Maatregelen Energiearmoede

Er wordt gesproken van energiearmoede wanneer een huishouden onvoldoende toegang heeft tot energievoorzieningen in huis, ofwel een huishouden met een hoge of buitenproportionele energierekening. Energiearmoede wordt bepaald op basis van drie assen: Inkomen, energie efficiëntie en energieprijzen. Landelijk wordt de energiequote gebruikt als indicator voor energiearmoede. Een huishouden is energiearm wanneer het meer dan 10% van haar besteedbaar inkomen aan energie besteedt.

Iedereen moet mee kunnen doen aan energiebesparing en de overstap naar duurzame energie. Naast het Rijk zet ook de gemeente Dronten in om dit voor elkaar te krijgen.

Om energiearmoede aan te pakken zetten wij in op 3 sporen:

1. Verduurzaming woningen (voor compleet overzicht: Uitvoeringsprogramma Transitievisie Nieuwe Warmte (TvNW):
 - a. Subsidie Isolatie
 - b. Energieloket 2.0
 - c. Duurzaamheidslening
2. Maatregelen die de bewustwording vergroten, inzetten op actiebereidheid en financiële hulp, in aansluiting op de acties die zijn genoemd in het hoofdstuk inkomenszekerheid en dienstverlening:
 - a. Energiecoaches
 - b. Energiedisplays (meten = weten)
 - c. Fix brigades
 - d. Voorzieningenwijzer
3. Betaalbaarheid van de huidige situatie, in aansluiting op de acties die genoemd zijn in het hoofdstuk inkomenszekerheid
 - a. Rijksmaatregelen (prijsplafond, vergoeding energiekosten 2022, eenmalige vermindering energiebelasting)

3. DIENSTVERLENING

Maatregelen Dienstverlening

Communicatie

Wij communiceren nu vooral via onze website, social media, nieuwsbrief voor inwoners met een gemeentelijke uitkering en via nieuwsberichten in de Flevopost. We gaan deze kanalen extra gebruiken om over de diverse regelingen en ondersteuningsmogelijkheden te informeren.

Acties die direct doorgevoerd worden

Op korte termijn breiden wij dit ook uit met:

- Posters; en
- Flyers;
- Verkenning uitbreiding communicatiemiddelen

Deze posters en flyers zullen onder andere beschikbaar komen in het Huis van de Gemeente Dronten, scholen, bij huisartsen, kerken, De Meerpaal en Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF).

Informatie

Wij geven op onze website uitleg over alle bijzondere regelingen. Aanvragen van de regelingen is hier ook mogelijk (met DigiD en eHerkenning). Papieren formulieren zijn en blijven ook beschikbaar. Bij de papieren aanvraagformulieren is een toelichting aanwezig.

Acties die direct doorgevoerd worden

Op korte termijn:

- Breiden wij de informatie op de website uit met een uitleg over besteedbaar inkomen (de Voedselbanknormen);
- Passen wij de digitale en papieren formulieren aan;
- Nemen we in alle digitale en papieren aanvraagformulieren op om een beroep te doen op de hardheidsclausule (dit doen we nu al wel bij de eenmalige energietoeslag).

Laagdrempelig

Binnen de gemeente Dronten bieden wij hulp. Dit doen wij nu onder andere door:

- Inwoners met een ondersteuningsvraag kunnen hun vraag stellen daar waar dat het meest logisch voor hen is: bij de huisarts, de gemeente, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de school enzovoorts (Dronter Koers); We zijn zoals gezegd ook bereikbaar als meldpunt, waarin we doorverwijzen.
- Spreekuren van de wijknetwerken in Dronten-Midden, Swifterbant en Biddinghuizen;
- Financiële spreekuren bij MDF. Als inwoners moeite hebben met het invullen van formulieren kunnen ze zich hiervoor melden bij de financiële spreekuren in Dronten, Swifterbant en Biddinghuizen. Inwoners hoeven hiervoor geen afspraak te maken;
- Balie van het sociaal domein in het Huis van de Gemeente Dronten. Inwoners kunnen hier terecht om informatie te vragen of formulieren in te leveren. Dit gaat op afspraak (via website, telefonisch of via receptie);
- 75+ huisbezoeken door De Meerpaal;
- Team Geldstress. Inwoners kunnen zich melden, maar Team Geldstress bezoekt zelf ook inwoners met beginnende schulden (vanuit Wet gemeentelijke schuldhulpverlening);
- Ondernemers kunnen terecht bij het Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF).

Acties die direct doorgevoerd worden

Op korte termijn breiden wij dit uit met:

- Intensiveren van samenwerking met onze maatschappelijke partners, door het opnieuw opstarten van de coalitie armoede en schulden;
- Kennisbijeenkomsten voor onze maatschappelijke partners (uitleg over bijzondere regelingen en besteedbaar inkomen);
- Verkenning 'Eropaf' brigade (pro-actief en gerichte ondersteuning).

4. VERDUURZAMING WONINGEN

Maatregelen verduurzaming woningen

Begin 2022 is de Transitievisie Nieuwe Warmte door de Raad vastgesteld. Daarbij is een motie aangenomen om een TvNW voor de komende 5 jaar te maken. Dit uitvoeringsprogramma is vooral gericht op verduurzaming van de gebouwde omgeving. Er is een duidelijke relatie met dit actieplan. Energiearmoede ontstaat mede door slecht geïsoleerde woningen. Conform de vastgestelde visie wordt vooral ingestoken op het isoleren van woningen met een label E, F en G. Naast isolatiemaatregelen wordt ook ingezet op het aardgasvrij maken van de woningen door middel van een hybridewarmtepomp of All-electric oplossing. Tot slot is de communicatie naar de inwoners toe een belangrijk onderdeel van dit Uitvoeringsprogramma. Het is voor de verduurzaming van de woningen belangrijk om de juiste groep te activeren.

Wat doen we nu al:

- Duurzaamheidsleningen
- Energieloket Dronten (advies en informatie)
- Verstrekken Kleine isolatiemaatregelen (radiatorfolie, kierdichting etc.)
- Dronten geeft warmte (particulier initiatief)
- Communicatie over Rijksmaatregelen

Wat is nu al in gang gezet:

- Uitvoeringsprogramma Nieuwe Warmte (communicatie, isolatie, etc)
- Energieloket 2.0 (met name uitbreiding gericht op energiearmoede)
- Oprichten Fixbrigades
- Aanstelling Energiecoaches
- Identificeren koppelkansen
- Aannemen extra personeel (vanuit middelen Klimaatakkoord)

Wat gaat we begin volgend jaar doen:

- Aanvraag middelen tbv nationaal Isolatieprogramma
- Identificeren koppelkansen met OFW
- Verzwaren net infrastructuur (Liander en TenneT)
- Ontzorgen eigenaren met hun isolatie-opgave
- Communicatie over Rijksmaatregelen

Het Uitvoeringsprogramma Transitievisie Nieuwe Warmte zal eind december 2022/begin januari 2023 door het College worden vastgesteld en (conform motie) aan de Raad ter kennisname worden toegezonden.

5. LOKALE ONDERNEMERS

Maatregelen lokale ondernemers

Het Rijk heeft verschillende maatregelen aangekondigd voor ondernemers met hoge energielasten. Er komt in ieder geval een Tegemoetkoming energiekosten-regeling (TEK) en een tijdelijk plafond voor energieprijzen en voor een gedeelte van het MKB. Het is echter op dit moment nog onduidelijk hoe dit eruit komt te zien.

Vanuit Dronten hebben we diverse ondersteuningsmogelijkheden, zo ondersteunen wij ondernemers met:

- Regeling Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). De uitvoering verloopt via het Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF);
- Schuldhulpverlening via Zuidweg en partners (via ZLF);
- Advies en workshops vanuit ZLF (denk aan Workshop 'Grip krijgen op risico's en bedreigingen');
- Bijzondere regelingen (gemeente).
- Tegengaan van niet-gebruik landelijke en lokale regelingen

6. MOGELIJK KWETSBARE GROEPEN

Maatregelen mogelijk kwetsbare doelgroepen

Kinderen/jongeren

Schoolreisjes, sporten, muziekles of een verjaardag vieren. Het lijkt zo gewoon dat ieder kind in Nederland hier aan mee kan doen, maar niet elke ouder heeft hier de financiële middelen voor. Eén op de elf kinderen/jongeren leeft in een gezin onder de armoedegrens. Daardoor kan een kind of jongere niet goed meedoen in de samenleving. Ook heeft het een negatieve invloed op de ontwikkeling, welbevinden en geestelijke gezondheid. Er is tevens een groter risico dat deze kinderen of jongeren op latere leeftijd in een vergelijkbare financiële situatie terecht komen. De gemeente Dronten zet nu bijvoorbeeld in op:

- Toegankelijkheidsbijdrage (Pas van Dronten) voor deelname aan sport en culturele activiteiten, het kopen van sportkleding etc. Kinderen van 3-12 jaar hebben nu jaarlijks recht op een tegoed van € 320, kinderen van 12-18 jaar een tegoed van €425;
- Studietoelage (voor kinderen vanaf 15 jaar, die vanwege een medische beperking niet kunnen bijverdienen naast hun opleiding of studie);
- Bijzondere bijstand;
- Samenwerking met Speelgoedbank (bijvoorbeeld door het aanschrijven van minima met betrekking tot de jaarlijkse Sinterklaasactie);
- Samenwerking met Cake for Kids (via Voedselbank);
- Verwijzing of aanschrijven naar/van fondsen, als bovenstaande regelingen niet toereikend of mogelijk zijn (denk aan Betty Dekker fonds, Geert Popkema fonds of Nationaal Fonds Kinderhulp).

Acties die direct doorgevoerd worden

Naast de actiepunten, zoals genoemd in het hoofdstuk inkomenszekerheid, starten wij op korte termijn met:

- Verkennen van de behoefte aan ondersteuning bij faciliteren van ontbijt op school;
- Verkenning oprichting lokale Stichting Leergeld.

Nieuwkomers

Het groeiende armoederisico, samen met een steeds groter wordende groep nieuwkomers, zorgt dat deze groep dominant is in de statistieken. Vooral veel niet-westerse nieuwkomers zijn aangewezen op een uitkering. In Dronten betreft dit een percentage van 50%.

Om de inkomenszekerheid van deze nieuwkomers te verbeteren zetten we in op:

- Uitvoering Participatie uren (800) bij Wet Inburgering zoveel mogelijk via betaalde arbeid;
- Het verkrijgen en behouden van betaalde arbeid, door begeleiding en ondersteuning;
- Investeren op talent-ontwikkeling;
- Investeren op het verzilveren van het (resterende) arbeidsvermogen;
- Activiteiten bij Huis voor Taal (denk aan open leercentrum, taallessen, taalcoach en maatjes).
- Voor deze groep sluiten wij aan bij de actiepunten die zijn genoemd in het hoofdstuk dienstverlening, zoals het verkennen van de 'Eropaf' brigade.

Ouderen

Het aantal ouderen in Nederland neemt toe en daarnaast worden Nederlanders steeds ouder. De groep die AOW ontvangt groeit. Ouderenbonden slaken hun noodkreet om de AOW-armoede.

Meer dan de helft van de huishoudens die recht hebben op een inkomensaanvulling maakt hiervan geen gebruik en belandt daarmee onder het bestaansminimum. Zowel de landelijke als de lokale overheid draagt de verantwoordelijkheid deze mensen te vinden en de juiste ondersteuning te bieden. De gemeente Dronten zet in op:

- 75+ huisbezoeken door De Meerpaal;
- Bijzondere regelingen;
- Verwijzing naar lokale partners, zoals de Voedselbank;
- Verwijzing of aanschrijven naar/van fondsen, als bovenstaande regelingen niet toereikend of mogelijk zijn (denk aan Betty Dekker fonds); Het aanbieden van advies over goedkopere energie (via Gezondverzekerd.nl);
- Toepassen van maatwerk.

Acties die direct doorgevoerd worden

- Naast de actiepunten, zoals genoemd in het hoofdstuk inkomenszekerheid, starten wij op korte termijn met: Verkenning van mogelijke aanvullende oplossingen naar aanleiding van het rapport Nationale Ombudsman 'Met te weinig genoeg nemen. Een onderzoek naar het niet benutten van inkomensvoorzieningen door ouderen in een financieel kwetsbare positie'.

Middeninkomens

Allereerst is er geen duidelijke definitie van middeninkomen. Wij bedoelen hier de huishoudens, waarbij het inkomen te hoog is om aanspraak te maken op toeslagen van de Belastingdienst en waarbij het huishouden op grond van het inkomen ook geen recht heeft op de bijzondere regelingen van de gemeente.

Wij ondersteunen deze huishoudens, als zij een laag besteedbaar inkomen hebben. Hierbij maken wij gebruik van de Voedselbanknormen. Deze inwoners kunnen gebruik maken van:

- Eenmalige energietoeslag;
- Bijzondere bijstand;
- Collectieve zorgverzekering voor minima; en
- Toegankelijkheidsbijdrage.

Acties die direct doorgevoerd worden

Voor deze groep sluiten wij aan bij de actiepunten die zijn genoemd in de hoofdstukken inkomenszekerheid en dienstverlening, zoals het uitbreiden van onze informatie op de website en het verkennen van de verhoging van de inkomensgrenzen.

7. BEGROTING & MONITORING

Beschikbare middelen in de begroting	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
- T.b.s. vanuit Pok middelen	200.000						
- Middelen armoedebeleid	158.000	123.000	123.000				*)
	358.000	123.000	123.000	0	0	0	
*) 2022 budgetoverhevelen, 2023/2024 verlengd beleidsplan SD, daarna Integrale visie							
Middelen SPUK SD en Klimaat	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
SPUK energiearmoede SD		793.950					
Klimaatakkoord		773.145	780.158	787.172			*)
Nationaal Isolatieprogramma		247.519	141.184				**)
	0	1.814.614	921.342	787.172	0	0	
*) Nog te ontvangen maar harde toezeggingen							
**) Nog te ontvangen, nog niet hard							
Noodfonds	500.000	t.b.s. uit Algemene reserve					

Vooralsnog wordt voorzien dat het huidige budget armoedebeleid 2022 voldoende dekking geeft voor de uitvoering van de acties in 2022. Voor 2022 voorzien wij dat budgetten onbenut blijven. Dit betreft € 200.000 aan gelden Parlementaire Onderzoekscommissie Kindertoeslag affaire (POK) en € 158.000 aan gelden uit de collegeplanning 2018-2022 die (nog) niet ingezet zijn. Wij stellen voor deze budgetten, vooruitlopend op het voorstel budgetoverhevelingen naar 2023, nu al over te hevelen naar 2023 ten behoeve van de dekking van de voorstellen uit dit actieplan. Voor de jaren 2023 en 2024 ontvangt de Raad een separaat voorstel Verlengd Beleidsplan SD als overbrugging naar de Integrale visie.

Daarnaast zijn SPUK middelen voor een bedrag van € 793.950 ontvangen ter bestrijding van energiearmoede. Deze middelen worden ingezet voor maatregelen en adviezen met betrekking tot woningen om de energienota omlaag te brengen. Deze middelen kunnen niet worden ingezet als financiële compensatie of financiering. De middelen klimaatakkoord zijn bestemd voor personele, en bijbehorende materiele, kosten van gemeenten en provincies en regionale samenwerkingsorganisaties van decentrale overheden zoals de RES. Het Nationaal Isolatieprogramma is nog een regeling in concept en de verwachting is dat de subsidieregeling in 2023 wordt opengesteld.

Tenslotte stellen wij voor een noodfonds in te stellen in 2023 voor een bedrag van € 500.000. Het instellen van een noodfonds welke onder andere ten dienst kan komen van de doelgroep die tussen wal en schip kan raken. Daarnaast kan dit noodfonds ook voor zien in financiële impulsen voor extra ondersteuning.

De verwachting is dat een grotere groep een beroep zal doen op de minima regelingen. Dit zal leiden tot hogere uitgaven. In het eerste kwartaal van 2023 zullen wij de gemeenteraad verder informeren over de nulmeting, voortgang op de genoemde acties en de indicatoren. Om onze ambities te realiseren, moeten we kunnen volgen waar we staan. Gaat het de goede kant op of blijven we achter? Monitoring van de verschillende indicatoren is een belangrijke motor in onze strategie.